

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Muusikaosakond

Jazzmuusika õppekava

Aveli Paide

SING SING SING

A Tribute to the King of Swing

Loov-praktilise lõputöö kirjalik osa

Juhendaja: dotsent Villu Veski

Viljandi 2012

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. MÕJUTEGURID 1920ndate- 1930ndate MUUSIKAS.....	4
2. SWING.....	6
3. BENNY GOODMAN.....	9
3.1 LAPSEPÕLV JA VARASED AASTAD.....	9
3.2 KARJÄÄR.....	9
3.3 CARNEGIE HALL'i KONTSERT.....	10
3.4 SUHTUMINE KAASMUUSIKUTESSE.....	11
4. AUTORI ISIKLIK HUVI GOODMANI MUUSIKA VASTU.....	13
5. KAVA ÜLESEHITUS JA PALADE TUTVUSTUS.....	14
6. ORKESTRI KOOSSEIS.....	18
6.1 MUUSIKUD.....	18
6.2 MUUSIKUTE VALIKUST.....	19
7. TÖÖPROTSESS BIGBANDIGA.....	20
8. KONTSERDI ÕNNESTUMINE.....	21
KOKKUVÕTE.....	22
KASUTATUD KIRJANDUS.....	23
SUMMARY.....	24

SISSEJUHATUS

Käesoleva loov-praktilise lõputöö eesmärgiks on esitada kontsert 1930ndate muusikast ning sealhulgas anda ülevaade töö autori lemmikklarnetisti Benny Goodmani arenemisest ning muusiku karjäärast.

Antud töö teemaks valitud 1930. aastate muusika on valitud austusest selle ajastu vastu ning sügavast soovist esitada sellist muusikat koos bigbändiga. Varasema kogemuse puudumisel kujunes suureks väljakutseks arranžeerida muusikat bigbändile ning loodetavasti on antud töö raames see eesmärk edukalt saavutatud. Kontserdil tulevad esitusele 1930ndatest aastatest pärinevad lood.

Diplomitöö kirjalik osa koosneb 8-st peatükist. Esimeses peatükis kirjeldatakse üldiselt 1920. ja 1930. aastaid, perioodile omase kultuurilise tausta ja sotsiaalse kontekstiga ning selle perioodi muusikalisi arenguid. Teises peatükis vaadatakse lähemalt muusikastiili nimega swing. Kirjeldatakse kuidas swing alguse sai ja vaadeldakse, mis seda stiili iseloomustab. Samuti käsitletakse erinevaid muutusi, mis toimusid swingiajastul.

Kolmandas peatükis kirjeldatakse Benny Goodmani elu, muusikalist arengut, samuti ühte tema muusikalise karjääri tippetke - Carnegie Halli'i kontserti.

Neljandas peatükis kirjeldatakse antud töö autori isiklikku seotust ning huvi Benny Goodmani muusika ning 1930ndate aastate muusika vastu.

Viiendas ning kuuendas peatükis antakse ülevaade kontserdi ülesehitusest ning kirjeldatakse kontserdil esitamisele tulevaid lugusid, lugude arranžeerimise protsessi, diplomikonsterdil kasutatavaid koosseise ning kontserdil esinevaid muusikuid.

Seitsmendas peatükis kirjeldatakse tööprotsessi bigbändiga, erinevaid probleeme, mis tekkisid, ning lahendusi, milleni jõuti proovides.

Viimases peatükis kirjeldatakse diplomikontserdi ülesehituse õnnestumist, võimalikke vigu ning antud töö autori isiklikku hinnangut töö kujunemisele.

Diplomikontsert toimus 30.aprill 2012 Viljandi Pärimusmuusika Aida väikses saalis kell 17.00

1. MÕJUTEGURID 1920ndate- 1930ndate MUUSIKAS

1920ndatel aastatel oli Ameerika Ühendriikides kõige tähtsamaks muusikastiilikks saanud džäss. Esimestena viljelesid seda mustad muusikud USA lõunaosariikidest. Tänu oma ebatavalistele sünkopeeritud rütmidele ning meloodiatele oli džässmuusika levinud eelkõige tantsumuusikana. Kuna džäss oli sel ajal väga populaarne, nimetati 1920ndaid „džässi ajastuks“.

Üks tähtsamaid leiutisi 1920ndatel oli raadio. Sel ajaperioodil elasid inimesed suhteliselt vaeselt, ning sageli puudus võimalus muusika kuulamiseks kontserdil. Raadio leiutamine lõi aga seevastu võimaluse kuulata kontserte ja uudised kodus, ja seda täiesti tasuta. Kuigi muusika muutus tänu majanduskriisile raskesti kättesaadavaks, aitas raadio muusikal jõuda inimesteni, tehes selle odavaks ning kõigile kättesaadavaks.

1930ndatel tabas ülemaailmne majanduskriis ka ameeriklasi. Suur osa töövõimelisest elanikkonnast olid tööta ja linnad olid ülerahvastatud tööd otsivatest inimestest. Kuid džässmuusika püsis ning levis sellele vaatamata. Samal ajal kui erinevad ärid, sealhulgas ka muusikatööstused, olid pankroti äärel, olid tantsusaalid pidevalt ülerahvastatud. Inimesed tantsisid bigbändile omase muusika järgi, mida hiljem hakati nimetama swing-muusikaks. Swingbändid mõjutasid rahvamasse oma muusika intensiivsusega, mängides kiireid ja valjusid bluesilikke riffe lisades neile juurde soliste. Tänu sellistele muusikutele nagu Coleman Hawkins, Lester Young ja Ben Webster, muutus tenorsaksofon kõige paremini džässi iseloomustavaks pilliks

1930ndatel aastatel kirjutati ja arranžeeriti džässmuusikat džässansamblite jaoks. Olulisemaks läbiarranžeeritud džässmuusikat mängivaks ansamblikoosseisuks kujunes bigband. Üks esimesi ja tuntumaid orkestrijuhte swingmuusika algusaastail oli Paul Whiteman, tuntud kui „Svingi Kuningas“.

Swingist räägitakse tänapäeval kui USA 1930ndate popkultuurist. Muusikat salvestati pidevalt ja mängiti palju raadiotes ning see jõudis praktiliselt iga Ameerika pereni. Swingiajastust rääkides ei pea ajaloolased silmas vaid sellel ajal valitsenud muusikat, vaid ka kogu selle juurde kuulunud kultuuri – iseloomulikku põlvkondadevahelist swing-džäss

kultuuri, mille juude kuuluvad kindlad tantsud, riietusstiilid ja mis kõige tähelepanuväärsem – släng. 1930ndate aastatel olid enamus lugudest pärit kas jazzmuusika standardrepertuaarist või siis muusikalidest/ muusikafilmidest. Paljud lood olid spetsiaalselt kirjutatud mõne muusikafilmi jaoks ning laiemale avalikkusele olidki tuntud vaid nende filmide kaudu.

2. SWING

Sving sai alguse jazziajaloo teise suure väljarändega - ümberasumisega Chicagost New Yorki. Kui džässi vanemaid stiile iseloomustas „*two-beat-jazz*“ (kahe löögi džäss), siis svingi võib iseloomustada kui „nelja löögi džäss“, sest see paigutab rõhud taktis kõigile neljale löögile. Üks svingiajastu eritunnuseid oli suurte orkestrite - bigbändide väljakujunemine. Järjest rohkem hakati avama uusi tantsusaale ja muid meelelahutusasutusi, kuhu oli vaja suuri, tugeva kõlajõuga orkestreid. Sving kui stiil hakkas välja kujunema juba 1920ndate aastate algul, kui Fletcher Henderson hakkas suurendama džässbände.

Afroameerika päritolu pianist-orkestrijuhth Fletcher Henderson töötas välja arranžeerimise põhimõtted suurtele ansamblikoosseisudele. Bigbändi kuulus tol ajal 3 trompetit, 2-3 trombooni, 4-5 saksofoni ja rütmigrupp: klaver, kontrabass ja trummid. Saksofone ja vaskpille vastandas Henderson teineteisele spirituaalidest tuntud eeslaulja ja koori vaheldumise põhimõttel, rütmigrupi hooleks jäi kogu pala läbiv rütmipulss. Kindlasti oli palades ka löike, kus kõlasid kõik puhkpillid koos- *tutti*. Tavaliselt juhtisid populaarseid svingorkestreid silmapaistvad instrumentalistid, kelle kanda oli ka suur osa soolosisid. Tänu igapäevastele raadioesinemistele saavutas 1935. aastal tohutu populaarsuse Benny Goodmani orkester. Ka Benny Goodman sai hüüdnimeks „King of Swing“. Kuulsad orkestrijuhhid samast ajastust olid veel Artie Shaw ja Glenn Miller, mustadest muusikutest - Count Basie ja Chick Webb. Svingmuusikas toimunud muutused hõlmasid lisaks koosseisudele ka harmooniat ja improvisatsiooni. Järgnevalt väike tutvustus kõigi nende kohta.

Harmonia

1930ndate harmonia võttis paljuski üle romantismi ja impressionismi kromaatilised akordid ja järgnevused ning lisas omalt poolt akordidele juurde altereeritud- ning laiendushelisisid noonist tertsideks. Selliselt muudeti harmoonilist pilti natuke huvitavamaks, samas kui meloodia jäi samaks ja muutus toimus ainult akordijärgnevuses.

Improvisatsioonid, improviseerijad.

Svingmuusikute improviseeritud meloodiad olid sageli üsna kaugelearendatud originaalmeloodiate meloodilis-rütmilised versioonid ning sageli huvitaski muusikuid rohkem pigem harmooniajärgnevuse poolt pakutavate võimaluste ära kasutamine kui

originaalmeloodia jälgimine.

(**Dankworth, A.** 1968. „Jazz“ *An Introduction to its Musical Basis.*)

Suured orkestrid ei saanud enam mängida peast, ning sellepärast jäid improvisatsioonilised osad ainult üksikutele soolopillidele, kõik muu oli kirja pandud nootidesse. Selle tagajärjel tõusis eriline vajadus arranžeerijate järgi - oli vaja spetsialiste kes oskaks seada lugusid sellistele koosseisudele. Esialgu tegid selle töö ära orkestrite siseselt mõned mängijad, kes olid iseõppinud muusikud ning kellel oli vaid praktilise töö kogemus. Ka pillimeestele kehtisid nüüd rangemad reeglid, iga mees orkestrist pidi tundma nooti, ei piisanud enam sellest et mängisid kuulmise järgi.

Koosseisud

Svingis kasutati väga tugevat rütmisektsiooni, mis koosnes kontrabassist ja trummidest, mis olid omakorda ankruks juhtivatele pillirühmadele, milleks olid trompetid ja tromboonid, puupuhkpillidest saksofonid ja klarnetid ning vahel harva ka viiulid. Svingbandid tõstsid tavaliselt esile soliste, kes suutsid improviseerida samaaegselt koos meloodiaga. Instrumentalistide (vaskpuhkpillide ning puupuhkpillide) arv pillirühmades võis kohati erineda, aga üldjoontes jäi see ikkagi teatavasse vahemikku: 3-5 saksofoni ja 5-8 vaskpuhkpilli(trompetid, tromboonid). Aeg-ajalt võis ansambli rütmisektsiooni lisanduda kitarr või bandžo.

(**Dankworth, A.** 1968. „Jazz“ *An Introduction to its Musical Basis.*)

Järgnevalt mõned näited erinevate bigbändide pillirühmadest:

Fletcher Henderson 1926.

Vaskpuhkpillid: 3 kornetit, tromboon

Puupuhkpillid: klarnet, altsaksofon, tenorsaksofon

Rütmisektsioon: klaver, bandžo, tuuba, trummid

Benny Goodman 1935

Vaskpuhkpillid: 3 trompetit, 2 trombooni

Puupuhkpillid: klarnet, 2 altsaksofoni, 2 tenorsaksofoni

Rütmisektsioon: klaver, kitarr, kontrabass, trummid

Duke Ellington 1940

Vaskpuhkupillid: 3 trompetit, 3 trombooni

Puupuhkupid: klarnet, 2 altsaksofoni, tenorsaksofon, baritonsaksofon

Rütmisektsioon: klaver, kitarr, kontrabass, trummid.

3. BENNY GOODMAN

3.1 LAPSEPÕLV JA VARASED AASTAD

Benjamin David Goodman sündis 30.mai 1909 Chicagos Illinois'i linnas juudi päritolu perekonnas. Kui Benny oli 10-aastane saatis isa ta õppima muusikat Kehelah Jacob Synagogue' kooli Chicagos. Selles koolis õppis Goodman klarnetimängu Franz Schoepp'i käe all. Benny võimed klarnetil olid kohe algusest peale silmnähtavad. Olles 12-aastane, võttis Benny 1921. aastal osa talendikonkursist, kus ta jäljendas kuulsat Teddy Lewist. 1923. aastal lahkus ta koolist ning temast sai kuulsa "Bix Beiderbecke's" orkestri liige. 1926 aastal kui Benny oli 16-aastane, tuli tema juurde kuulus bändiliider Ben Pollack, kes oli kuulnud Benny't mängimas ning oli tema mängust väga vaimustuses. Ta kutsus Goodmani liituma oma bändiga Los Angeleses, Californias.

3.2 KARJÄÄR

Goodmani esimene salvestus leidis aset 1926 aastal koos Ben Pollack'iga ning loo mille ta kõige esimesena salvestas oli "He's The Last Word" ning salvestuste jada jätkus veel mõned aastad, millesse kuulusid ka esinemised saksofonil. Pärast lahkumist Pollack'i bändist 1929.aastal töötas Goodman järgmised viis aastat stuudiomuusikuna New Yorgis.

Goodman hakkas välja andma salvestusi oma nime alt 1931. aastal ning kolm aastat hiljem pani ta kokku omaenda bändi. Tema sõber produtsent John Hammond aitas tal võtta ühendust Fletcher Hendersoniga, kes oli üks kuulsamaid arranžeerijaid, ning kes oli juba mitu aastat töötanud koos mustanahaliste muusikute orkestritega. Kuigi Goodman oli aeg-ajalt kasutanud ka teiste arranžeerijate teenuseid, andsid Hendersoni arranžeringud bändile juurde rohkem just neile endile iseloomulikku kõla.

1934. aasta kevadel pani Goodman kokku oma esimese 12-liikmelise bigbandi (3 saksofoni, 3 trompetit, 2 trombooni ja 4 rütmiinstrumenti). Sama aasta sügisel käis Goodman koos oma

orkestriga prooviesinemisel NBC raadios kuulsas raadiosaates "Lets Dance". See oli iganädalane 3-tunnine saade, mis käsitles erinevaid tantsumuusika stiile. Kuna igaks nädalaks oli vaja uusi arranzeeringuid, siis kasutas Goodman Fletcher Hendersoni teeneid, kes seadis erinevaid hittluguseid spetsiaalselt Benny Goodmani orkestrile, mis saavutas väga suure populaarsuse.

1935. aasta juulis pärast ühist *jam - sessiooni* palus Goodman džässpianisti Teddy Wilsonit, et ta tuleks ja salvestaks koos Goodmani ja Gene Grupaga triona mõned lood. Nad salvestasid 4 klassikalist *chamber-* džässi lugu. Ehtne näide meistri küpsusest sellelt salvestusessioonilt oli Goodmani soolo loos "After You've Gone".

1936. aasta augustis sai Goodmani triost kvartett, sest nendega liitus vibrafonimängija Lionel Hampton. Kvartett tegi esimese salvestuse 21. augustil looga "Moonglow".

1936-1939 saavutas Goodmani kvartett oma edu kõrgpunkti. Aastaks 1937 olid Goodman, tema swing-orkester ja väiksemad koosseisud saanud muusikaäris väga tuntuks, mängides prestiižsetel üritustel, mida saatis ennenägematu piletimüügi edu. Press hakkas Benny't kutsuma swingi kuningaks ning ansambel hakkas peagi mängima mitmetes Hollywoodi filmides. Aastal 1939, kuu aega enne Goodmani 30ndat sünnipäeva, avaldati tema elulugu "The Kingdom of Swing" (tlk. "swingi kuningriik").

Benny tegi klarnetiga seda, mida Louis Armstrong tegi trompetiga. Enne teda ei kasutatud klarnetit koosseisude juhtinstrumendina, aga Benny edu muutis klarneti väga populaarseks pilliks mitmete ansamblijuhtide seas nagu Artie Shaw, Jimmy Dorsey ja Woody Herman. Swingiajastu ning niiöelda Benny- aeg oli "kuldne", mille jooksul müüdi rohkem kui 100 miljonit plaati. Kuigi Goodman ei leiutanud swingmuusikat üksi, oli ta ikkagi oma aja kõige populaarsem ja paremini müüv artist USA muusikaäris.

3.3 CARNEGIE HALL'i KONTSERT

Aastal 1937 üritas Goodman'i publitsist viia läbi reklaami trikki, soovitades, et Goodman ja tema bänd mängiks Carnegie Hall'is New York'is. Benny Goodman oli algselt kontserdi suhtes kahtleval seisukohal, kartes kõige hullemat juhtumist - ehk siis läbikukkumist. Kuid kui tema film "Hollywood Hotel" väga edukalt esilinastus, otsustas ta siiski kontserdi

ettevalmistamisega pihta hakata. Ta jättis ära mitmed kohtumised ning nõudis aega harjutamiseks Carnegie Hallis, et bänd saaks harjuda sealse akustikaga.

Kontsert toimus 16. jaanuari õhtul 1938. aastal. Piletid müüdi välja juba nädalaid enne kontserti. Saalis oli 2760 istet ning hind oli 2.75 dollarit pileti kohta, mis oli toonase aja kohta väga kallis. Kontsert algas kolme kaasaegse teosega Goodmani bändilt: "Don't Be That Way", "Sometimes I'm Happy" ja "One O'clock Jump". Seejärel tuli ettekandmisele džässi ajalugu, alustades Dixieland'i kvartetist, mis esitas loo "Sensation Rag". Taaskord oli publiku reaktsioon viisakas, kuid leige. Sellele järgnes improvisatsiooniline osa loo "Honeysuckle Rose" põhjal, kus löid kaasa Count Basie ja Duke Ellington'i bändi liikmed ning külalised. Sessiooni üllatuseks oli hetk kui Goodman andis soolo Basie'i kitarrist Freddie Green'ile, kes ei olnud tuntud solist, kuid keda tunti kui parimat žanri rütmikitarristi ja Green sai hakkama suurepärase akordiimprovisatsiooniga. Kontserdi jätkudes muutus õhkkond elavamaks. Goodmani bänd ja kvartett mängisid lugusid, mis olid kuulajaskonnale juba teada. Mõned hilisemad trio ja kvarteti lood võeti samuti hästi vastu ning vokaallugu "Loch Lomond" Martha Tiltoni poolt võitis publiku südamed.

Selleks ajaks kui bänd jõudis teoseni "Sing, sing, sing", oli teada, et kontserti saadab edu. Kontserdi raames astusid lavale tenorsaksofonist Babe Russin, trompetist Harry James ning Benny Goodman, keda saatis trummimängija Gene Krupa. David Ricket kirjutab, et Carnegie hall'i kontserdil, pärast tavapäraseid lavaefekte, lubati Jess Stacy'l soleerida ning sündmust arvesse võttes oli see, mis järgnes, vägagi sobiv. Ta ei olnud valmistunud soolo mängimises, kuid see, mis ta oma sõrmedest välja võlus oli graatsiline ja klassikaliselt impressionistlike mõjudega, kuid ikkagi swing. See oli parim soolo, mida ta kunagi oli mänginud ning on irooniline, et selline mitmekihiline, nüansirikas esitus tuli sellise kaootilise ning grandioosse viisi lõpus. Seda kontserti on nimetatud üheks tähtsaimaks kogu džässi ajaloos. Pärast paljude muusikute tööpanust üle terve maa hakati džässi aktsepteerima ka laiema publiku poolt.

(http://en.wikipedia.org/wiki/Benny_Goodman).

3.4 SUHTUMINE KAASMUUSIKUTESSE

Osad pidasid Goodmani nõudlikuks ülemuseks, teised aga väga ülbeks ja iseäralikuks, isegi ekstsentriliseks ning üleüldse väga range distsipliiniga inimeseks. Paljud muusikud rääkisid

Goodmani „pilgust“ (mis oli justkui tema kaubamärgiks), millega ta vaatas neid muusikuid, kes ei suutnud tema kõrgetele standarditele vastavalt esineda.

Dzässklarnetistina polnud Goodmanile vastast. Tema veatud sooloimprovisatsioonid seadsid uued kõrged standardid džässi esituses. Ta asutas ja juhtis kõige tähtsaimat svingiajastu muusikakoosseisu - bigbandi ning aitas avada uue ajajärgu Ameerika popmuusikas. Ta oli esimene valge ansamblijuht kes võttis omaks ning populariseeris kompromissitu džässi stiili, olles esimeste seas, kes tunnustas ning kasutas mustanahalisi muusikuid. See oli aga tegu, mis oleks võinud ohustada Goodmani enda karjääri, sest tol hetkel vaadati rassilisele segunemisele väga halva pilguga. Tema kontserdid tõid palju uusi kuulajaid ja ta suutis viia džässi tunnustamise täiesti uuele tasemele.

4. AUTORI ISIKLIK HUVI GOODMANI MUUSIKA VASTU

Minu isiklik huvi nii Benny Goodmani kui ka 1930ndate aastate vastu tekkis päris palju aega tagasi, juba gümnaasiumi ajal. Kõige esimesena hakkasin koos oma isaga kuulama Glenn Milleri muusikat, leidsime väga häid lugusid ning nautisime seda muusikat. Natuke aega hiljem juba soetasime endale esimesed Glenn Milleri muusikaga plaadid ning lisaks ka teiste džässmuusikute plaate. Niimoodi lõpuks jõudsime ringiga välja Benny Goodmani juurde. Ma olin kunagi varasemalt kuulnud et on selline suurepärane klarnetimängija aga ma polnud kunagi väga süvenenud tema muusikasse. Alguses hakkasin kuulama Goodmani pelgalt selle muusikalise kõla pärast, mida ta suutis oma pillist esile tuua. Hiljem olen hakanud kuulama rohkem pilli spetsiifikast lähtuvalt - ehk siis olen kuulanud tema fraseerimist ja meloodika ülesehitamist jne.

1930ndate aastate juures võlub mind selle ajastu lugude niiõelda lihtsus või see, et olen suutnud ennast samastada nende lugudega. Lood on hästi meeldejäädavad ning neid on on väga hea kuulata. Neison alati olemas mingi sõnum, mis on peidus kas laulusõnades või siis meloodias. Minu üheks unistuseks on juba kaua olnudki mängida sellist muusikat bigbandiga ning sada kasvõi killuke sellest tundest, mida tundsid muusikud 1930ndatel.

5. KAVA ÜLESEHITUS JA PALADE TUTVUSTUS

Järgnev peatükk on pühendatud diplomikontserdil esitatavate lugude tutvustamisele, nende tausta kirjeldusele, valiku põhjendusele ning arranžeerimisprotsessi kirjeldusele. Lugude valimise algjärgus teadsin kindlalt, millisest ajastust need peaksid pärinema, kuid millised konkreetsed palad peaksid tulema esitamisele polnud töö algfaasis veel tead. Käesoleva töö juurde on eraldi välja prinditud lugude partituurid.

Antud diplomikontserdi kavasse kuulub viis 1930. aastate lugu. Neli lugu tuleb esitusele bigbändiga ning üks lugu tuleb esitusele kvartetiga.

1. “ Puttin On The Ritz”

2. “ My Heart Belongs to Daddy”

3. “ Memories of You”

4. “ Smoke Gets in Your Eyes”

5. “ Sing Sing Sing”

Lood kõlasid kontserdil just sellises järjekorras, et vahelduksid kiired ja aeglasemad lood. Samuti kõlas kvartetiga esitatav lugu keskel, et tuua kontserdile vaheldust ning kergelt mõtlikku ning rahulikku alatooni.

” Puttin On The Ritz”

Oma ajastu populaarne lugu, mis on kirjutatud ja välja antud 1929. aastal Irvin Berlingu poolt. Esmakordselt tutvustati seda lugu samanimelises filmis ” Puttin on the Ritz” aastal 1930. Loo pealkiri tuleb slängist, mis tähendab ” riietu väga moekalt”. Selle loo puhul teadsin kohe alguses, et soovin seda esitada oma lõpukavas. Põhjuseks asjaolu, et olen seda lugu varasemalt mänginud orkestriga POPSID ning tegemist on ka isikliku lemmikuga.

Seda lugu arranžeerides võttsin samuti aluseks orkestri partituuri. Päris üks ühele seda kopeeritud ei ole, välja arvatud vaid mõnede pillide vajalikena tundunud partiid. Puuduolevad partiid olen ise juurde kirjutatud. Et leida mõtteid sobivaks sissejuhatuseks, sai kuulatud,

kaalutud ja võrreldud palju erinevaid olemasolevaid variante. Kõige enam jäi kõrvu prantsuse laulja Matthieu Bore'i esitus väga kaasahaarava introga ning olles seda palju kordi kuulanud hakkasin seda tasapisi kirja panema - esmalt sissejuhatuses oleva meloodia, mis oli suhteliselt lihtne, seejärel klaveripartii, mis oli alguses üsnagi keeruline. Seetõttu kasutasin klaveripartii kirjutamisel kindluse mõttes oma sõbra klaverimängija Riivo Jõgi abi ning pärast väikest tööd sai ka see edukalt kirja. Loo teema on pärit orkestri partituurist klarneti partii alt, millele hakkasin lisama juurde teisi puhkpille.

” My Heart Belongs to Daddy”

Cole Porter kirjutas pala "My Heart Belongs to Daddy" 1938. aastal muusikali "Leave It to Me" jaoks, mille esmaettekannet toimus 9. novembril 1938. Seda esitas Mary Martin, kes mängis muusikalis Dolly Winslowd - rikka ajalehetoimetaja soosikut. Muusikalis esitab ta seda laulu Siberi rongijaamas, kandes ainult kasukat ja tehes striptiisi. Ta on ümbritsetud Siberi meestest ja laulab, et peale "Issiga" kohtumist ta küll flirdib teiste meestega, aga flirdiks see jääbki. "Issi" on ta ajalehetoimetajast kommionu, kelle kohta ta laulus ütleb: "Ma hoolitsen nii oma armsa miljonäri eest".

Seda lugu arranžeerides oli mul samuti kasutada esialgselt ainult meloodia ja harmoonia. Kõiki ülejäänud partiisid hakkasin ise juurde kirjutama. Samamoodi nagu looga ” Smoke Gets in Your eyes”, alustasin ma introst ning klaveripartiist.

“ Memories of You”

Eubie Blake'i ja Andy Razaf'i poolt kirjutatud lugu, mis anti välja 1930ndal aastal. 1930. aasta versioon Louis Armstrongi ja Lionel Hamptonil on esimene salvestus, kus kasutati vibrafoni nn pop-muusikas. Selle loo üks kuulsamaid variante on Benny Goodmani ja tema kvarteti esitus. Selle juures võlub mind muusikute ühtne hingamine ning hästi sujuv mäng - pole närvilisust vaid valitseb rahu.

Minu kontserdil tuleb esitusele peaaegu sama variant, mis Benny Goodmani kvartetil, mitte noot noodilt, aga ligilähedane. Arvasin et selline loo ülesehitus sobib ideaalselt minu lõpukontserdile.

” Smoke Gets in Your Eyes”

Lugu oli esmalt kirjutatud opereti “ Roberta” jaoks, muusika autoriks Jerome Kern, sõnade autor Otto Harbach. Mind köitis selle loo juures esmalt meloodia ning kuulasin mitmeid erinevaid variante, et saada ideid, kuidas seda esitada. Kaalusin ka võimalusi, kas teha aeglane või kiire variant. Selle tarbeks kuulasin internetist ansambli The Platters, Dinah Washington ja samuti Benny Goodmani versioone.

Lugu arranžeerima hakates võtsin aluseks ainult meloodia ja akordimärgid. Esmane ülesanne oli kujundada sissejuhatus ehk *intro*. Kõigepealt kirjutasin välja klaveripartii, mille najale hakkasin ehitama puhkpillide partiisid. *Intro* väljatöötamine oli üsnagi vaevarikas, sest harmoonia läbitöötamine oli keerukas ning nõudis mitmekordset läbikombineerimist ja ümbersobitamist, mis siis lõpuks toimiva lahenduseni viis. Loo meloodia oli aga vastavalt originaalile juba kirja pandud.

Meloodiale lisandusid minu kirjutatud partiid puhkpillidele. Algne idee, et pikad noodid sobiksid hästi toetama meloodiat osutus ebasobivaks, sest olles proovinud seda varianti, tundus teostus mõnevõrra igav. Lõpuks langes valik kiiremate käikude kasuks, mis andsid meloodiale juurde sära.

” SING SING SING”

Pala on 1936 aastal kirjutatud lugu Louis Prima poolt. Seda teatakse ainult kui bigbandi poolt ning ainult svingiajastul esitatavat vägagi ajastutruud lugu. Seda lugu on niiõelda omamoodi arranžeerinud nii Fletcher Henderson kui muidugi ka selle loo ülikuulsaks mänginud Benny Goodman. Originaalil on ka sõnad, aga inimestele on ikkagi kõige paremini meelde jäänud Benny Goodmani versioon, mis sisaldab arvukaid muusikalisi kõrghetki.

Minu jaoks on selles loos elu, kus iga takt ja iga noot nagu tahaks midagi öelda. Lisaks paelub mind selles loos erinevate pillirühmade omavaheline seotus, meloodiad käivad käest kätte ning tekib ühtne hingamine.

Seda lugu arranžeerides on võetud aluseks orkestri partituur, mida kasutasin suuremalt jaolt täies mahus, jättes siiski mõningad osad partiist täiesti ära või siis asendades need teiste partiidega. Näiteks on osades kohtades asendatud trombooni partiid eufooniumi partiiga, lisades fooniks mõned pikad noodid. Samuti on osad klarnetipartiid kirjutatud

tenorsaksofonidele.

Selle loo jaoks õppisin salvestuselt kuulumise järgi ning kirjutasin ka üles loole särtsakust lisava Benny Goodmani soolo.

6. ORKESTRI KOOSSEIS

Hakates looma täpsemat plaani ning kontseptsiooni oma lõpukontserdi osas, otsustasin esiteks suurema koosseisu kasuks ja peagi jõudsin ma mõtteni, et selleks võiksin kaasata bigbandi, sest see iseloomustaks ehk 1930ndate aastate muusikat kõige paremini.

Lõpukontserdi koosseisu valimine ei valmistanud mulle raskusi, kuna olen ise osalenud mitmete orkestrite töös. Omades küllaltki laia muusikutest tutvusringkonda ja teades täpselt, millised on minu nõudmised tulevastele bigbandi liikmetele, tegin valiku orkestrist Popsid, Tartu Levimuusikaorkestrist, Tartu I muusikakoolist ning Viljandi Kultuuriakadeemast.

6.1 MUUSIKUD

***Orkester POPSID:**

Tarmo Kübar (tenorsaksofon)

Märt Tars (tenorsaksofon)

Rinaldo Anni (tromboon)

Gunnar Pettaig (tromboon)

Janno Siil (baritonsaksofon)

Lauri Kalvik (trompet)

***Tartu Levimuusikaorkestrist:**

Sirle Arus (altsaksofon)

Veli Lahtmets (klahvpillid)

***Tartu I Muusikakoolist:**

Jaan Tilgar (trompet)

***Viljandi Kultuuriakadeemiast:**

Karl- Markus Kohv (löökpillid)

Andres Alaru (kontrabass)

Allan Järve (trompet)

Taavi Toomsalu (altsaksofon)

Kaarel Kuusk (klahvpillid)

6.2 MUUSIKUTE VALIKUST

Orkestri POPSID pillimeestega olen ma juba aastaid koos mänginud ning tean üpris hästi nende võimeid ning samuti noodilugemisoskust. Pillimeeste seast valikut langetada polnud keeruline, sest teadsin mida ühelt pillimehelt ootan. Samuti pidasin oluliseks nende koostöö valmidust samuti suurepärasest huumorimeelt, mis sellise tööprotsessi juures on alati väga oodatud.

Kuigi algselt käis läbi mõte teha kontsert Tartu Levimuusikaorkestriga jäi see mõte kahjuks teostamata. Siiski olid kaks selle orkestri pillimeest lahkesti nõus osalema kontserdil. Kuigi varasem tutvus nendega puudus, olin ma tuttavate käest nende kohta kuulnud. Siinkohal võin öelda, et sai astunud pimesi tundmatusse. Peale esimest proovi sai ilmsiks, et olen enda koosseisu saanud väga head pillimängijad.

Viljandi Kultuuriakadeemia muusikutega seob mind juba pikaajalisem tutvus- ehk siis minu õpingute algusest alates. Karl Markus Kohv ja Allan Järve on minu kursusekaaslased, kellega olen paljudes ansamblites koos musitseerinud. Nende puhul hindan ma nende töökust ning koostöövõimet. Samuti hindan suurepärasest musikaalsust ning improvisatsiooni oskust. Samuti teiste muusikute Andres Alaru, Kaarel Kuuse ning Taavi Toomsalu juures hindan maitsekat muusika käsitlust.

Samuti on kaasatud kontserdile minu Tartu I muusikakooli kolleeg Jaan Tilgar, kellega pole varasemalt koos musitseerinud, aga esimese proovi järgi võis öelda et valiku osutus õigeks.

7. TÖÖPROTSESS BIGBANDIGA

Enne proovide algust oli teada, et nii suure koosseisuga nagu bigband pole kerge proovide kokkuleppimine, eriti kuna mängijad asuvad erinevates linnades. Juba esimese proovi kokkuleppimine võttis kaua aega, sest aegu ei saanud kuidagi klappima. Kõige suuremateks probleemideks ongi olnud proovide planeerimine, sest enamuse mängijatest käivad igapäevaselt tööl ning iseenesest mõistetavalt pole neil alati aega sõita ühest linnast teise. Mainimata ei saa jätta ka ilmselget raskust sellise suure koosseisu leidmisel ja komplekteerimisel. Töö esimese esitamise ajaks on olnud 2 bigbandi proovi, millest esimene oli üsnagi produktiivne, arvestades seda, et mängijad nägid lugusid esimest korda ning varasemalt polnud pooled neist kunagi koos musitseerinud.

Juba esimeses proovis kerkisid esile mitmed probleemid nootides. Esines noodivigu, mis said parandatud proovi käigus ning samamoodi tekkisid arutelud, mille käigus sai lahatud lugudes mõningaid osi. Lahendusena pakkusid pillimehed ka ise variante kuidas ühte või teist kohta paremaks muuta. Isiklikult oli mulle selline avatus muutustele, omaalgatuslikele täiendustele ja üleüldisele koostöövalmidusele vägagi meeldiv ja väärtuslik kogemus.

8. KONTSERDI ÕNNESTUMINE

Käesoleva töö autori diplomikontsert toimus 30.aprill kell 17.00 Pärimusmuusika Aida väikses saalis. Enne kontserti toimunud prooviperiood oli tõusude ja mõõnadega, ehk siis oli tagasilööke aga ka õnnestumisi.

Kontserdi eel toimunud peaproov kulges päris paljude takistustega. Esmalt juba see, et koosseisu kokkusaamine oli väga raske isegi peaprooviks. Siiski läbi raskuste saime tehtud proovi, kuigi tunne mis valdas enne kontserti oli hirmutav.

Kontserdi päeval oli siiski tunne juba rahulikum ning suutsin selge peaga mõelda ning keskenduda. Enne kontserti saime siis lõpuks ka terve bigbandi kokku ning saime isegi ka korraks kõik lood veel läbi proovida. Kui kontsert algas, siis ma tundsin kuidas pabistasin nii enda pärast kui ka oma bigbandi pärast.

Kui oli kõlanud kontserdi esimene lugu, suutsin ennast tasahaaval maha rahustada ning rohkem oma kontserti keskenduda. Kõige hingestatumalt mängisin lugu ” Memories of you”, sest see oli selline lugu kuhu ma sõnaotseses mõttes panin sisse kõik enda tunded. Seda lugu mängides unustasin kõik enda ümber oleva. See lugu oli minu jaoks kontserdi kõrghetk.

Kõige viimase loona tuli esitusele lugu ” SING SING SING”, mis pani kontserdile väärrika ning särtsaka punkti.

Üldiselt jäin oma kontserdiga rahule ning minu jaoks oli see etteaste oluline esimene samm lähemale oma unistusele - mängida bigbandiga 1930ndate aastate muusikat.

Ma loodan et see kontsert on millegi uue alguseks minu muusikalisel teel ning ma suudan oma unistuse täideviimist jätkata ka tulevikus.

KOKKUVÕTE

Käesoleva loov-praktilise lõputöö eesmärgiks oli esitada kontsert 1930ndate muusikast ning sealhulgas anda ülevaade oma ühe lemmikklarnetisti Benny Goodmani arenemisest ning muusikukarjäärast.

Antud töö teemaks sai valitud 1930. aastate muusika, mis on olnud minu lemmik juba palju aastaid. Kontserdi teostamiseks sai valitud üsnagi keeruline rada - muusika arranžeerimine bigbandile ning kogu ettevalmistusperiood.

Diplomitöö kirjalik osa koosneb 8-st peatükist. Esimeses peatükis on kirjeldatud põgusalt 1920. ja 1930. aastaid, on kirjeldatud perioodile omast kultuurilist tausta ja sotsiaalset konteksti ning selle perioodi muusikalisi arenguid. Teises peatükis on vaadeldud lähemalt muusikastiili nimega swing. On kirjeldatud kuidas swing alguse sai ning mis seda stiili iseloomustab. Samuti on käsitletud erinevaid svingiajastul toimunud sotsiaalkultuurilisi muutusi.

Kolmandas ning neljandas peatükis on kirjeldatud Benny Goodmani elu, muusikalist arengut, samuti ühte tema muusikalise karjääri tipphetke - Carnegie Halli'i kontserdit, samuti antud töö autori isiklikku seotust ning huvi Benny Goodmani muusika ning 1930ndate muusika vastu.

Viiendas ning kuuendas peatükis on antud ülevaade kontserdi ülesehitusest ning kirjeldatud kontserdil esitatavaid lugusid, lugude arranžeerimise protsessi, diplomikonsterdil kasutatud koosseise ning kontserdil esinenud muusikuid.

Seitsmendas peatükis on kirjeldatud tööprotsessi bigbändiga, erinevaid probleeme mis tekkisid ning lahendusi, milleni jõuti proovides.

Viimases peatükis on kirjeldatud diplomikontserdi ülesehituse õnnestumist, võimalikke vigu ning antud töö autori isiklikku hinnangut töö kujunemisele.

KASUTATUD KIRJANDUS

http://oismae.tln.edu.ee/bw_client_files/oismae/public/img/File/jazzmuusika.pdf,

[http://en.wikipedia.org/wiki/Swing_\(jazz_performance_style\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Swing_(jazz_performance_style)), Swing-jazz, (12.04.2012)

<http://socyberty.com/history/music-during-the-1920s-1930s/>, Jazzmusic History, (14.04.2012)

<http://chnm.gmu.edu/courses/hist409/swing.html>, The Swing Era, (14.04.2012)

http://www.pbs.org/jazz/biography/artist_id_goodman_benny.htm, Jazz Film by Ken Burns,
Benny Goodman biography, (15.04.2012)

<http://www.thefamouspeople.com/profiles/benny-goodman-348.php>, Famous People, Benny
Benny Goodman, (15.04.2012)

<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/238784/Benny-Goodman>, Encyclopedia
Britannica, (15.04.2012)

<http://www.jazzhotbigstep.com/45801.html>, Jazz Rhythm, Dave Radlauer, (15.04.2012)

Dankworth, A. 1968. „Jazz“ *An Introduction to its Musical Basis*.
London Oxford University Press

http://en.wikipedia.org/wiki/Benny_Goodman, Benny Goodman, (16.042012)

SUMMARY

The aim of current paper is to describe my final concert and also to give a short description about 1930s era and the famous clarinet player Benny Goodman.

Chapter 1- introduction to 1930s, the social and cultural influences.

Chapter 2- Swing

Chapter 3- Benny Goodman, his musical career, his first steps in the music business etc.

Chapter 4- author's personal interest in Benny Goodman and 1930s music.

Chapter 5- program of the concert, the repertoire: details of all the pieces to be performed

Chapter 6- musicians

Chapter 7- working process with bigband.

Chapter 8- the success of the concert

In conclusion I describe what I have focused on my work and how it all succeeded. I hope that my paper gives an small overview about the 1930s and the musical style of Benny Goodman.